II ANY BARCELONA 15 MAIG 1919 NUM. 11

HEMEROTECA MUNICIPAL

•Treball• ••Art••

Periódic Independent

•Instrucció• ••Esport••

DIRECTOR
Miquel Perramón

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Carrer de Jocs Florals, nom. 104

FUNDADOR-GERENT
Joan Drets

Sortirá els dies 1 i 15 de cada mes. II PREU **10** CÉNTIMS II **Sotscripció, 0'50 ptes. trimestre**

Les Eleccions excepcionals

Hem entrat en lo que s'en diu període electoral i sense preparació de cap mena per part de les esquerres s'ha d'anar directament a votar o quedar-se a casa faltant a l'obligació llegislada. Es a dir que no es poden estudiar fets que podrien servir de guia per a la conducta recta a seguir, ni es poden adquirir detallats informes sobre els homes que deuen representar parlamentariament al poble. Això degut al estat excepcional en que ens trovèm per temps indeterminat.

Els nostres governs, dintre de lo rutinaris que son, demostren en alguns cassos llur originalitat també, per a sortir del pas i quina originalitat consisteix en fer coses estranyes com ara eleccions amb suspenció de garanties. Volen passar amb la seva i per a lograr-ho, miren de quins mitjos s'ha servit un antecesor seu en semblants cassos i tot seguit adopten l'imitació com a indiscutible remei per més contraproduent que resulti o pugui resultar a la lógica i a la voluntat popular. Sempre, sempre l'objecte dels governants espanyols es sortir del pas, ja sigui prohibint l'us de la paraula al que vulgui cantar clar, ja col·locant enérgicament la camisa de força a tot aquell que intenti moure's a impuls de la voluntat no ministerial.

I lo pitjor és que dintre d'aqueixa enérgia, es fa possible que tornin a passejarse tranquila i lliurement ex-empresonats, i expatriats voluntariament durant dies de maror, que si no tenen altres culpes, tenen la d'enganyar continuament a les masses amb son enigmàtic revolucionarisme. Mes, com que no es poden fer manifestacions amplies publicament, no es pot desautoritzar davant dels electors an aqueixos mals pastors, ni als de les panxes contentes, que aquestos no parlen de revolució però ens cultiven l'esclavatje.

I ben mirat, ben mirat, no ens hem de doldre de que subsisteixi la suspensió de garanties en període electoral; lo que si ens ha de saber greu es que no se sospenguin les eleccions indefinidament ja que s'han de seguir procediments que'ns condueixen a la proclamació dels candidats de sempre.

PROMESES D'INTRANSIGENTS

Torni la pau als ànims de tots,—s'ha dit—dels patrons i dels obrers. I, al dir-ho, s'ha propalat arreu que si la moderació de pretencions i amb ella la normalitat tornaveu prompte, no haurien d'haver-hi entre els dos elements ni vencedors ni vençuts. I en conseqüencia, que els primers estaven disposats a concedir a llurs assalariats totes les millores possibles, car comprenien que en varis punts dels desitjos exposats per aquestos hi havia raó; en una paraula, que els amos refusaven tota exigència, però que demostrarien son amor al próxim amb la seva amplia benevolència conciensudament sentida. I ja veurem com no serà així; sinó que forçosament els subordinats hauran d'insistir en moltes cases comercials per a conseguir lo justament demanat, i emplear tota l'energia que la legalitat permeti, quan semblava que ara anava a ser otorgat sense ni recordar el prec.

Primera demostració de lo que ens sugereix aquest comentari: Ha sigut aprovada pel govern la llei de la jornada màxima de vuit hores i qual cumpliment serà obligat des del primer d'Octubre d'aquest any. Per que, doncs, els amos de tantes cases com hi ha, en les que es treballen actualment nou i deu hores, perqué, repetim, aquests amos no disposen que la nova jornada regeixi de seguida en llurs cases, principalment per lo que's refereix al personal d'escriptori, que és una vergonya que estiguin ocupats més hores que un manyà, un fusté i un manobre? Però que han de disposar si gran cosa serà que obeeixin quan els ho facin fer per força els executants de la llei; proba n'és la feina que hi ha encara perque siguin complertes les ordres sobre el descans dominical i l'hora de tancar el establiments, coses les dugues unanimament convingudes i governativament disposades. I d'homes que regateixen el cumpliment de les lleis n'hem d'esperar concessions voluntàries?

Prometre, que poc que costa! Transigir?, els costa massa.

L'ESCLAU

LES MÚLTIPLES PERSPECTIVES

LA EVOCACIÓ TORBADORA

Un dia, damunt les pàgines febroses d'un llibre de jovenesa, s'esplaià gojosament la nostra ploma al entorn dels records amorosos que deixan indefectiblement en el fons de tot de l'ànima somniadora, una vaga melangia que és alhora torbació feliç i deliqui inoblidable.

D'aquets deliquis de joventud, d'aquelles gestes del amor prematur se'n esmenten més tard les platxerioses gallardies si l'etzar o l'ocasió depararen al afortunat festejador uns presents doblement agradables per la suprema emoció que eternisen o pel valor anecdótic que entranyen.

I es per això, pel lligam subtilíssim que ferma la nostra vida d'hair, amb les realitats inesperades dels jorns que van succeint-se, que cloiem amb aquestes paraules un article pasional d'una de les pàgines febroses del llibre que hem mentat:

"Seductor de belleses, festejador esquisit, tu, que entre flirts d'engany i conquestes copdiciades vas passant els anys entre esbargiments i alegries, para compte, que ben càndidament qualsevol dia el teu cor quedarà lligat en el parany subtilíssim d'un amor veritable, la principal culpa del qual hauràn sigut un retrat, unes flors o unes cartes!.."

Tot això, en quan als records materials, que es conserven i guarden en qualsevol relicari adecuat, per a reposar-hi alternativament unes hores afectuoses en que la més incongruenta impremeditació va copsar-hi llargues quimeres.

Però, i dels sojorns turbulents en que la anómala existència d'un amor ilegal no va deixar fruir de cap record palpable, de cap present o futesa venturosa que perllongués la satisfacció d'un moment passatger i arrebatador, pot encara l'ànima mes tard trovar-hi aquella anímica sensació de plaer i joia, i pot de nou somniar amb aquells arrobaments passats, i aquelles ànsies ja finides?..

Inevitablement, si; concorda avui el nostre esperit fantasiador, quan aquell amor d'un dia s'ha tornat estel·la lluminosa que es divisa vagament en el cel llunyà de la nostra primera joventut, i a la qual regoneixem imprecisa o perfecta a través del temps i del treball, però amb prou i suficienta fortalesa per a causar-nos una inevitable i profunda impresió.

Una d'aquestes esteles lluminoses—una dona—l'havem regonegunda avui, i tot contemplan-la ens ha vingut a la memòria una tremolosa psalmedia que vàren murmurar un poc emocionats quan, fa uns anys, passà rutilant i magestuosa aprop nostre.

—

Se diu Margot—hem repetit—té els ulls ben blaus, i e cabell ros.

Tota ella diminuta, blincadiça, alegre, esparvillada, frenética, talment sembla una enjogaçada sempiterna qui té un emple esperit d'agilitat i joventut ben aposta per a totes les més belles originalitats i infantlvoles rebequeries. Perqué té sempre una quimera an els ulls, un dalit en el seu cor i una espressió enèrgica a la paraula, que atrauen i subjuguen poderosament; i vulgues o no, la màgica suggestió que exerceix aquesta figureta deliciosa és tota de plaer, de goig i sensació.

No obstant, és tota ella aristocratica, distingida. Té, a voltes, una certa *pose* de magestat severa. A través dels seus *lentes* d'or, que li escauen perfectament, mira amb una fixesa persistent i dominadora, interrogant.

Es italiana, i ha viatjat molt i profitosament. De jove anà a Paris, La capital de França, amb els seus cabarets, el seu refinament, i la seva sensualitat artística, li pastaren el seu cor, li ensenyaren les belles modulacións del amor i la passió, i, menys somniadora i romàntica, i més refinada i coqueta, ha resultat més francesa que italiana.

Del seu pais en conserva la dolcesa, la poesia, tot lo ideal d'aquell Piamont magnífic i esplendent; i de la França, la dignitat, la energia i l'esperit captivador amb el qual conquireix eternament tots els cors jovenivols que assaboreixen per un instant la fortuna benhaurada de la seva intimitat i galanteria.

Aqui entre nosaltres, an aquesta Barcelona que tan admira i aprecia, on ja fa temps que conviu entre artistes i lletrats, siguent la seva missió la d'endolcir-los la vida, s'ha tornat més reposada i casulana, menys atolondrada i venitosa. Serà el nostre sol, el nostre mar, els nostres jardins, tan semblants als del seu pais, que hauran portat un xiquet de resplandor i benestar a la seva ànima un poc melangiosa, un poc anyorada?..

Pequé, lo cert és que s'anyora. No hi valen el refugi confortador i la solicitut amorosa del capritxós adinerat que la reté. De tan en tan, l'avurriment, el desconsol, l'anyorança l'apresuren a expansionar-se venturosament en els braços galans d'un Cavaller del Ticià tot rumbos i displicent, o a concorrer ben puntual a les cites amagades d'un poeta passional que li exalça extranyament unes hores de goig i poesia que han passat per sempre més...

Margot, dona esquisida, erótica sentimental, que anyores el París dels teus amors i els teus delits, pensa que aqui, en el teu esclavatge, copses encara aquells dolços instants que eternisen bellament la teva poemàtica jovenesa.

Si Dumas t'hagués conegut hauria inmortalisat una altre heroina...

—

I encara lluny, fixà bona estona el seus impertinents damunt nostre, i va somriure.

Com somrièm nosaltres ara, tot cercant en el nostre interior, en el nostre relicari més sagrat, un quelcom substanciós d'aquells dies, o una futesa rutinària que amanyagués el nostre orgull.

No hi queda res; no va deixar-hi aquella aventura circunstancial cap influienta mostra o record d'envaniment i prestigi.

Solzament aquesta vehemencia que la sorpresa del etzar ha volgut que ens traspués pels ulls, perllongant una ambrosia inolvidable...

La fidel recordança que afalaga la nostra joventut.

J. VIVES i BORRELL

N. B.—En el nostre article prop passat *"Artistes del amor"*, hi ha un concepte que, per involuntària equivocació, no queda prou comprensible. Allà on diu, *Tenen l'ànima convulsa, i tota la seva psicologia en l'indecissò i la tortura*, ha de dir: *i tota la seva psicologia radica en l'indecissió i la tortura*.—J. V. i B.

El present número ha sigut sotsmès a la prèvia censura militar

JOCS FLORALS D'ENGUANY

El primer diumenge de Maig, dia 4, va celebrar-se, com de costum, en el Palau de la Música Catalana, la tradicional festa major de la gaia ciència.

Per més que els seus contraris reneguin d'aquesta formosa festa, ella serà sempre de la simpatia del poble. I molt més si els Mantenedors vetllen constantment per llur puresa i no permeten que amb ella s'hi mercadegi. Fora els mercaders del temple!

La festa d'enguany ha resultat altament simpàtica. Presidí l'acte, en funció d'alcalde, nostre íntim amic En Pere Balanyà. Hi estigueren representades totes les corporacions oficials de Barcelona. D'entre la gent de lletres hi vegerem nostre gran Angel Guimerà, quina presència fou saludada amb aplaudiments, els Srs. Opisso, Narcis Oller, Ruiz i Pablo, Folch i Torres (M.), Via, Vives i Borrell, i altres que sentim no recordar.

El discurs presidencial fou llegit per D. Joaquim Cabot i Rovira per trobar-se malalt l'il·lustre President Sr. Frederic Rahola.

El secretari, D. Pere J. Bassegoda, donà lectura a una ben escrita memòria.

La flor natural fou adjudicada a la composició «L'amor que torna» de la qual resultà ser-ne autor el mestre en gai saber Joan Maria Guasch, qui designà per reina de la festa a la seva distingida muller Donya Maria dels Dolors Sagrera de Guasch.

Heus aquí tres formosos fragments de «L'amor que torna»:

RELLOTGE ANTIC

Vas naixe al temps florit de la perruca
quan a França hi havia un rei galant.
Rellotge d'or! la vida se t'acluca,
digues adéu! al viure caminant.

Cerca'l repòs tranquil d'una vitrina
qu'alli es desclou la flor del sentiment
flor sense sol, és una flor mólt fina
té un grat perfum que no l'escampa el vent.

Oh! quin esclat hi haurà damunt la molsa
d'aquell vellut encès de carmesí!
Tanagra la gentil té la veu dolça
i et parlarà d'amor fins a morir!

L'ivori japonés, traient l'espasa,
voldrà desfer l'idil·li en promissio,
i el rubí del teu cor, fet una brasa,
l'arruxarà d'espurnes de claró!

I brollarà l'encís d'una pavana
i et sentiràs, de cop, segle divuit,
miracle d'una nit fet porcelana,
la petita Mignon, flor de biscuit.

Rica nit del amor! Al clar de lluna
tu copsaràs el pom de llessami,
i a les hores de sol, la dòna bruna
t'oferirà els tresors del séu jardí.

Després, qui sab! Aquest després fa pena.
La vida es un camí tot plè de fum.
Tu rèp del doble amor la doble ofrena.
i al teu voltant hi haurà un cercle de llum.

A UNA CIRERA

Fruita regalada
tota vermelló,
cantiret de fada
gentil cantiró.

D'una flo'exquisida
qu'era un somni blanc,
tu n'has tret la vida,
tu n'has tret la sang.

Sang, viva de l'horta
t'ha fet la carn forta,
L'amor és per tu!

Sigue's bona i franca:
baixa de la branca
que no't veu ningú!

ELS BENAMATS

La dòna era gentil, dòna exquisida,
i ell era un home fort, hermós galant,
quan l'un pujava a l'arbre de la vida,
l'altre cullia el fruit de baix estant.

A l'hora del repós, la dòna aimada
tancava els ulls de cara al aimador,
i al dematí l'aimat d'una besada
els hi tornava a obrir a la claror.

—Claror del ferse clar! Oh, rosa magna!—
deia l'amor,—la vida brunz per tu...—
i era'l séu llavi com un fruit que sagna,
i era'l séu pit un altre fruit madú.

Y va naixer l'infant. Pom de ginesta,
duia la mel del séu riure florit.
Les campanes del món, en plena festa,
repicaven pel goig d'aquella nit.

Oh bella nit! La neu dels cims baixava
i l'aroma dels pins feia més dolç el vent,
crexie el riu i una merla cantava
l'hora feliç del gran adveniment.

Obertes les pliques corresponents als demés premis dongué per resultat:

Primer accèsit a la flor natural: *Capvespre*, lema «Penombre», Autor Lluis Via. Segon accèsit: *Balada* «Barcelonina» d'En Jaume Martí Marull.

Englantina d'or: *Davant d'un antic pergami*, d'En J. M.ª Tous i Maroto.

Fou distingit amb el primer accèsit En Josep Massó Ventós per la poesia *La filla del rei d'Hongria* i el segon accèsit fou adjudicat a *Psalm de renovellament* d'En Lluís G. Pla.

La copa del Consistori fou concedida a *Proses silvestres*, de l'Eduard Girbal Jaume, concedint-se l'accèsit a *Carretera enllà*, d'En Xavier Bonfill i Trias (Jordi Català)

El premi Fastenraht s'atorgà a *Poemes bíblics* d'En Joan Alcover.

L'Angel Ruíz i Pablo llegí son discurs de remerciament. Finit aquest, que fou molt aplaudit, el Sr. Balanyà, pronuncià les paraules: *S'ha acabat.*

Els concurrents aplaudiren i tot seguit s'entonaren «Els Segadors», victorejant-se a Catalunya.

Jordi AMADOR

BARCELONA ANTI-ARTÍSTICA

PLAÇA DEL MIG

llindant al carrer de Vallespir

Un dels *jardins abandonats*, que nostre gran Santiago Rusiñol encara no ha vist

(Ni nostre Ajuntament tampoc)

CULTURA

LA ESCOLA MODEL DE SANS

El dia 9 dels corrents va reunir-se, en el Círcol de Sans, la Comissió Pro-Escoles per a escoltar, de llavis d'un delegat de la Junta de Cultura del Ajuntament, una formosa descripció dels projectes de la gran obra de millorament, físic i moral, que tan mereix i necessita Barcelona.

Atentament invitats, per nostre company En Joan Drets, varem assistir a tal acte que va satisfer-nos en gran manera, puix per ell comprenguerem que encara no «tot està podrit a Dinamarca».

La Comissió de Cultura del Ajuntament sustenta belles i dignes aspiracions que tan-de-bò que prompte poguessim veure realitzades; pero ¡ai! n'estem tan desenganyat de magnifics projectes, de redemtores aspiracions que apareixen impetuosos i aviat van esmortuint-se, esfumant-se poc a poc, fins a degenerar en amentable avortarment!...

Consisteixen, els projectes de la dita Comissió, en l'establiment d'Escoles Models i en l'implantació de parcs i jardins que al mateix temps que serveixin per ornamentació de nostra ciutat proporcionin llocs sanitosos on pugui esbargir-se la mainada.

Molt convenient això és. Així potser, no ens tornarem a veure precisats a publicar fotografies con la present, que posen en evidència la incultura d'un poble i demostren d'un modo convincent com s'atenen els serveis publics en una nació que te la ridícula petulància de volguer ésser colonitzadora.

Parlem, avui, d'Escoles solsament que ja ens vagarà per parlar del demés en nombres successius.

Instigat per la Comissió Pro-Escoles del districte seté, i reconeixent que la petició era de justicia, l'Ajuntament de Barcelona ha adquirit uns terrenys coneguts per Cân Rius, aprop de la Riera Blanca, per a elevar-hi en ells un modern temple d'ensenyament, una Escola Model. Falta sols arranjar alguns senzills tràmits de tractat de compra de dits terrenys i podrà procedir-se, inmediatament, a la construcció de l'edifici.

Hem vist el plànol d'aquest i ens plau fer constar que ens ha satisfet força per llur sumtuositat i bona disposició.

Una mica de bona voluntat per part dels que poden i deuen i la lloable obra educativa serà realitzada. I diem «dels que poden i deuen» perque estem cansats de veure que en tots aquets actes de verdadera regeneració i palesa proba d'alta ciutadania, els que més se'n preocupen i s'hi sacrifiquen no son, generalment, els que «poden i deuen», sino els que «volen i no poden». I no es vegi, en nostres paraules, alusió en sentit polític ni religiós. No; en aquest assumpte som purament imparcials, desligats de tot interés i serem intransigents fins amb nostres millors amics, convençuts de que més tard o més d'hora ells han de venir a abraçar-nos, agraïts d'haver-los instigat al digne compliment del deure, al noble esforç de contribuir a la santa missió d'obrir un nou temple a la instrucció popular.

La encisera efigie de la Concòrdia truca la a porta i cal que ens esmercem en oferir-li un bon acolliment. Es arribada l'hora de contribuir tots, cadascú a mida de les seves forces, a fer obra humanitària, a esporgar de tos els cors el vil Egoisme i a sembrar arreu la excelsa llavor d'Altruisme.

Les guerres i els conflictes socials son fruit d'ignorància i no seran mai solucionades per la força bruta ni per restrictives lleis, sino pel sorgiment d'una bella brotada d'homes conscients, instruits i amants de la Equitat.

Visca la Escola, doncs, visca la Escola! D'ella brollaran les felices i humanitàries conciències de demà.

M. CARBÓ

El castell de Roca Negra

LLEGENDA

Petonejat pel riu Guinda, i a dalt d'abrupta cinglera, està enclavat el castell antic de la Roca Negra.

De boca d'un vell pastor vaig fruir-ne la llegenda, que ara em proposo contar-vos, amb mon llenguatge incorrecte.

I

Habitaven el castell el Comte i l'esposa seva, acompanyats d'una filla que del món era la enveja. Tot era felicitat, dintre de l'estança aquella, fins que la Parca traidora els seus garfis hi va extendre. La Comtesa es va morir. La llum va tornà's tenebres i el Dolor va apoderar-se d'aquella llar tan alegre.

El desconsol de la filla no es pot esplicar. Pobreta! Perdre la mare als quinze anys! L'edat en que una donzella més li precisa gaudir de la protecció materna.

També el Comte hagué dolor; pero ben prest amb caceres, i altres varies diversions, va assolí espargir la pena. Per això no és d'estranyar que, sense guardar respecte al greu dolor de sa filla, oblidés a la Comtesa i es tornés prompte a casar, mirant sols sa conveniència.

Van celebrar-se les noces amb molta magnificència. Tot era fastuositat! Tot eren joies i sedes! I ensems a un recó plorava la filla a la mare seva, la Madrastra entrà, triomfant, al Castell de Roca Negra.

II

A lluitar contra els alarbs el Comte marxà a la guerra i va quedar, la Madrastra, de tot el castell mestressa.

En lloc d'està apesarada, sentint del Comte la ausència, la Madrastra pareixia que n'estava satisfesta; puix en el palau seguien celebrant lluídes festes, que's veien concorregudes per guerrers i damisel·les, que en el Torneig del Amor entraven en competència, exposant-se a que l'amor els fes esclaus de ses gestes.

Aixi, en un torneig d'aquests, va quedar-ne presonera la Madrastra. Un cavaller fatu, roí, ple de superbe, va posar seti a la plaça i facilment la va vèncer. Cada nit, el dit guerrer, saltava per la finestra del castell i fins a l'alba estava en la cambra d'ella.

—Un guerrer dintre la cambra de l'orgullosa Comtesa!

Tot el poble n'hagué esment.

—Quin afront! Quina vilesa!

No va ser gens d'estranyar que arribés a les orelles del pobre Comte de Roca, allà, en les llunyanes terres.

—Tal ultratge el meu honor! Oh! ràbia! Venjança fera! Vinga el cavall i la llança i entornem-nos a mes terres.

I amb més veri que la serp i mes llest que la sageta, vers a ses terres s'entorna el Comte de Roca Negra.

III

En secret viatjava el Comte; però a la astuta Comtesa no li faltà un confident que li anés a fer ofrena del ardit de la venjança que el Comte duia en idea.

. . . . . .

De nit, i amagadament, arribà el Comte a ses terres. Frenètic ronda al castell, els ulls fits en la finestra de la cambra de la adúltera. Les més terribles idees s'agiten en son cervell. De ràbia els ulls li espurnejen i apretant les dents murmura:

—Venjança! Venjança fera!

Pel mur una ombra s'escorra. (D'un guerrer es la silueta) I amb una escala de corda s'enfila vers la finestra.

—Per fi! Llamp de Deu! Venjança!—exclama el Comte amb feresa. I a darrera del traidor cap a la cambra se'n entra.

. . . . . .

La cambra és fosca, molt fosca. Res del que passa es pot veure; mes fluctúa per l'espai terrible ambent de tragèdia.

Se sent el crit d'una dama que invoca a la seva verge. També se sent al guerrer que d'aquell instant renega. Després una imprecació del Comte. I tot seguit fresa de dos cavallers que lluiten i el cop d'un que cau en terra.

. . . . . .

Els servidors del palau, amb llums al lloc acudeixen i quin esglai... Déu de Déu!.. Dos cossos morts hi han en terra, en mig d'una mar de sang. L'un cos és el del guerrer, l'amant de la vil Comtesa: l'altre és la filla del Comte, l'innocenta colometa, víctima del esparver, de la malvada Comtesa, que enganyant-la, amb males arts, l'ha dut a la cambra aquella, perque cregués el bon Comte que era sa filla mateixa qui rebia al seu amant al quarto de la Comtesa.

Mes, el Comte, no caigué en l'engany d'aquesta treta. Va esbrinar la veritat. I al veure tanta vilesa, va plorar amargament la mort de la filla seva. Dins del maleït castell va tancar a la Comtesa; va calar foc al castell i se'n va entornà a la guerra a buscar, apesarat, la mort a llunyanes terres.

Marian AMAT

IRLANDA

IV

L'Anglaterra s'havia pensat que dominada l'insurrecció de 1848, quedava l'Irlanda definitivament vençuda i aixafada; més prompte va poguer ovirar com la lluita seguia amb més coratge i amb més fé en la victòria irlandesa. En 1858 va descobrir-se el complot de Skibberan, urdit en una societat secreta la *Phenix Society* i organitzat principalment per James Stephens que escapà a Nord América.

Al finir la guerra de secessió dels Estats Units, en la qual lluitaren nombrosos irlandesos aquest formaren en les ciutats americanes, societats de *Fenians*, nom que prengueren d'una antiga milicia irlandesa. Les societats fenianes eren secretes i treballaven per l'independència d'Irlanda. Els fenians rebutjaven els procediments legals; eren antiparlamentaris i revolucionaris. El fenianisme fou un moviment de desesperació; aquells homes, patriotes fervents i abnegats, al veure's incapaços de sacudir el jou anglés, perseguits i burxats, es llensaren pel camí del terrorisme i de la venjança i no recularen ni davant del crim. Stephens tornà a Anglaterra, fou empresonat, més escapà altra volta.

Entretant el nombre dels adherits a les societats fenianes creixia; en diversos llocs d'Irlanda, esclataren greus desordres i es produiren nombrosos atentats personals; l'audàcia dels fenians era cada dia major. Volaren per la dinamita la presó de Clerkenwell, volgueren apoderar-se del castell de Münster i escometeren la policia a Manchester (1867). Els autors d'aquest darrer cop, Allen Larkin i O'Brien, pujaren el cadafalc; abans de la llur mort, serena i coratjosa, digue-

ren al tribunal que'ls sentencià, les següents paraules: «Ens aneu a enviar a la presència de Déu; estem preparats, no'ns penedim de rés, no rectifiquem rés, diem no més «God save Ireland» Deu salvi Irlanda!

Davant del que diu l'història; que hi puc afegir? No més vos diré que els fenians, van aconseguir allò que's proposaven; aterroritzar els anglesos i fer-los-hi pagar amb sang els dolors de la pobra Irlanda. La repressió fou terrible, emprò els fenians no's doblegaren i seguí la lluita desenfrenada.

En aquelles greus circumstàncies sorgí Parnell. plé de coratge amb tota l'embransida de la joventut va posar-se a treballar per a la causa nacional. Aidat pêl fenià Michau Davitt i comptant amb els diners que enviaren els emigrats d'América, Pardell va fundar en la primavera de 1869, la *Land Leaque* (Lliga de la Terra).

Entre'ls anys 1870 a 1880 passaren unes grans lluites portades a cap a la Cambra dels Lords, contra els irlandesos que comanava Parnell. però aquest arrivà a dur a cap una forta obstrucció que feu impossible les normals tasques parlamentàries. En 1880, el partit lliberal anglés triomfà en gran majoria en les eleccions llegislatives, Gladstone va ésser encarregat del poder. L'agitació irlandesa seguí; el 6 de Maig 1884, la societat secreta dels Invencibles, va fer assasinar lord Cavendisch i M. Burke, a Dublin, enviats com a Secretari i Vicesecretari respectivament del virrei de l'illa; aquí va sorgir el renovellament del periode fenía, degut a que Gladitone va adoptar una política de repressió fent empresonar Parnell; emperó va estudiar la questió, veient les peticions dels irlandesos, justes, i quan en 1886, després d'un curt período de govern conservador, Gladstone tornà a governar per haver triomfat son partit en les eleccions, va declarar-se convers a la causa d'Irlanda i presentà (8 abril 1886) el seu *billl d'Home Rule*.

El partit *tori* va rebre amb hostilitat el progecte. Bona part del partit *whig*, del propi partit lliberal acabdillat per Gladstone se'n declarà contrari aximateix, entre tots junts, lograren que el *bill* quedés rebutjat; per tant Gladstone va veure's obligat a deixar el poder. Altra vegada va ésser poder en 1892; ferm Gladstone, reproduí el seu *bill J. Home Rule* amb lleugeres modificacions i després de molta discussió, el *bill* va ésser aprovat per la Cambra dels Comuns per 301 vots contra 267; mes la Cambra dels Lords va rebutjar-lo per 419 vots contra 41.

Mentrestant havien esclatat dins el nacionalisme irlandés, fondes divergències. Un bon nombre de patriotes combatien la política de Parnell. Aqueix, complicat en un escandalós procés de divorci, va veure minvar son prestigi i va haver de deixar la direcció del partit nacionalista, en 1891 morí sobtadament, jove encara, puig només tenia 45 anys.

Caigut Gladstone, decepcionats i dividits els patriotes irlandesos, la causa de l'autonomia va sofrir una forta reculada. Molts van arribar a creure que *l'Home Rule* havia estat enterrat dins la tomba de Carle Esteva Parnell.

Icnerolf LLEIT

Amb el número present repartim el tercercer fulletó de 4 planes de la obra

— LA ESTELA DE LA VIDA —

ESPECTACLES

CIRCOL DE SANS.—El dia 14 del corrent va fer la funció de despedida la notable companyia ARÉVALO-VICO, representant la grandiosa obra en 5 actes d'Alexandre Dumas «La Dama de las Camelias». La ben encertada interpretació donada a tots els respectius papers, va confirmar els éxits obtinguts en les anteriors representacions, quedant en el públic grat record de l'actuació de la distingidissima actriu Sra. Arévalo i dels senyors Vico i demés parts.

El dia 11 debutà la companyia de comèdia dirigida pel cel·lebrat primer actor cómic en RAFEL TORRES, representant-se les graciosissimes obres "Mañanita de San Juan" i "El Infierno".

Poques vegades hem vist una companyia composta d'elements tant escullits com la que ens ocupa. Ben apropiat el personal per als corresponents personatjes; oportunissims en les situacions escèniques i correctes en dir i accionar. I com que seria injust fer diferències ja que en llur comés cadascú va estar exacte, creiem que com a sincer aplaudiment seria lógic transcriure sense més comentaris l'honorable llista íntegra d'aquesta companyia que sense enfàtiques pretencions vol guanyar-se franques alabances.

De cada una de les parts ens ocuparem en vinentes representacions, sempre que, hi hagi lloc a distinció.

Senyor Torres: Vosté sab escullir obres i sab trobar qui pot representar-les.

El públic li tingui en compte: que li tindrà. Nosaltres, també.

Per al próxim diumenge, "Coba fina" i "La Divina Providencia".

ORFEÓ DE SANS.—*Copiem de "La Veu de Catalunya".*- «Impressionats encara pel concert matinal que aquesta entitat va donar diumenge dia 4 al matí a Eldorado escrivim aquestes ratlles inspirades en el més franc entusiasme vers les corporacions que, com l'Orfeó de Sans, han sabut enfocar el gust del poble en un art veritat i seriós.

»Havem de tenir en compte que això d'avui ve a substituir els antics chors; que el de Sans, hauria vingut a ser el de suburbi, i en una comparació ràpida, no podem sisquera parangonar-los ni en unitat ni en interpretació, ni manera d'emetre les veus.

»L'avenç és immens; avesats ja en aquest estil, avui no podrien aquells chors d'abans cridar a interés, perqué el públic no hi trobaria la corrent o consonància en el seu modo d'apreciar l'art.

»Es, doncs, l'Orfeó de Sans un dels que s'han preocupat en fer remarcable l'evolució, i si ens plagué en temps del seu aprenentatge, ara havem de tributar-li fort aplaudiment perquè en sortir-ne, es veu cada dia créixer i solidar-se en lloc que a tots dóna goig.

»En emissió, justesa i entonació, repetim, hi trobem diferència essencial fins del seu últim concert, i això val la pena de consignar-ho. En les obres per les tres seccions de Millet, Comellas-Ribó, Pérez-Moya i Morera, i en la d'homes els autors Grieg, Zollner, Vives i Clavé, demostrà l'Orfeó una unitat que sols s'obté amb perseverància, i ella es la clau de ço que avui s'en diu l'estudi, amb el qual obtindrà tot honor.

»I una prova de la seva marxa victoriosa, vingué a comprobar-la la interpretació que donà a la tercera part del seu programa, dedicada als clàssics; *Brindis* de Mozart: *Nineta. veiam si la rosa...* de Costeley; *Amor és un jardí tant florit* de Lassus; *Al joliu bosc, El cant de l'alosa* de Jannequin, el gènere del madrigal tan adorable i tan difícil, adoptat per la corporació, sort com no podiem pensar-ho uns quants anys enrera quan a Sans es parlava de música.

»I cal dir que l'entusiasme no era tan sols en les taules presa dels orfeonistes i de son notable director, el mestre Llorenç Carbonell, sinó que prenent a l'auditori, es desfeu en llargs aplaudiments que obligaren la repetició de moltes de les obres en llista.

»La nostra enhorabona».

Tot això ho sabiem prou i ho hem dit verbalment moltes vegades; però perque no ens senyalessin com a partidistes hem preferit copiar ço que ha dit «La Veu de Catalunya».

Nosaltres ens concretem—i ho fem amb noble orgull—a fer present que en la industriosa barriada de Sans existeixen també bell estol d'abnegats aimants de l'art. I amb tanta o més puresa que al mig del cor de la nostra capital.

Diumenge, 18 del corrent, a les 11 del matí, tercer Concert Matinal Popular en el Teatre Eldorado.

FOMENT REPUBLICÀ CATALÀ DE SANS.—*Banquet vegetarià.* Organitzat per nostre bon amic En Joan Balcells se cel·lebrarà el dia 22 del corrent, a les 9 de la nit, un sopar vegetarià servit per la mestressa d'una important pensió vegetariana de Barcelona donya Ramona Peiró.

Dit acte ha despertat gran entusiasme entre les persones que sustenten

l'ideal del perfeccionament, moral i material, de l'home a base de procediments anti-carnivors.

Humanitària idea en aquests temps despòtics i sanguinàris.

Diumenge passat, dia 11, van representar-se amb bon acert, «La Buena Sombra» i «Dia de Reyes.»

CENTRE REPUBLICÀ CATALÀ "SANG NOVA".—L'Elenc Dramàtic d'aquest Centre, posarà en escena el prop-vinent diumenge a la nit, sots la direcció de l'aplaudit primer actor En Ricard Mallorquí el vigorós drama en tres actes del gloriós fundador del Teatre Català En Frederic Soler (Pitarra) «Lo Contramestre» i la divertida comedia «Un tros d'home», acabant tan selecta vetllada amb lluït Ball.

Es de preveure un nou èxit d'aquest Elenc que d'una faisò tan admirable conreua ço que en podriem dir-ne el Teatre Català Clàssic.

—

El Consell Directiu d'aquesta Entitat te molt avençada la sotscripció pro-senyera catalana de que parlavem en el número darrer, qual sotscripció en una quantitat respectable promet moltíssim ço que es complau en comunicar a totes les entitats del districte per a estimular-les al objecte de que la sotscripció assoleixi el maxim, d'esplendor possible.

PROVA DE PEL·LICOLA.—Amablement invitats per nostre bon amic i col·laborador en Josep Pons Girbau de la "Royal films" tinguerem el gust d'assistir a la prova de la cinta editada per aquesta empresa *Los Arlequines de seda y oro*, que va possar-se en Eldorado el dia 10 del corrent, al matí. Està molt be de fotografia i es fa força interessant, demostrant-se la passió, les costums i el caràcter espanyols, si bé en algunes escenes s'hi veu un xic de forçament en son desarrotllo.

En altre nombre farèm algún comentari sobres la nomenada cinta, tot explicant l'argument.

BARÒMETRE MORAL

Un sol de primavera que no pésa;
un aire matinal que fa reviure;
un rostre quina boca al parlar bésa:
es lo que necessito per escriure.

Uns núvols que s'enpaiten i s'enllassen,
un vent mig calentot qu'angoixa dóna;
dos ulls. ans captivats, que de llarc pasen:
i el tremp ràpidament la mà abandona.

Mon cor, de castigat com cos llumat,
igual que mon cervell, seuten les llunes
de propi gaire-bé ré'ls hi ha quedat:
i sols el mig ambient mou les engrunes.

M. P.

ESPORTS

FUTBOL — SEMIFINALS D'ESPANYA

BARCELONA 3 - SEVILLA 0

Degut el resultat del primer partit obtingut pel «Barcelona» contra «Sevilla», donà motiu que amb aquest partit s'omplís altra volta el camp d'un public, la major part, hostil per complert als *nostres campions de Catalunya*.

Aquesta majoria de públic que podriem anomenar-ne *gente bien* i que va anar al camp disposat a fer perdre el partit als *nostres*, es varen trobar fracassats, al venre que un gros nombre de bon *Catalans* que actualment estan complint el servei militar, anaren al camp disposats a defençar als seus paisans, els que representaven la *nostra Catalunya*, de les ires d'un públic [redacted]

No obstant i això certa part d'aquest *respetable* amenaça amb insluts i amb paraules agresives e impropies, [redacted]

Els *nostres*, davant d'aquesta injusticia i al veure's que els maltractaven, no tan sols a ells, sino a lo *que representaven* jogaren com sols ells saben fer-ho i després d'un domini complert venceren amb noble lluita al «Sevilla F. C.» per 3 a 0.

I en quant als periòdics de la *Corte* que resenyaren els partits, tenim que dir que es portaren *cochinament* al fer la resenya del segón partit doncs desmentien completament de lo que varen fer del primer partit i algun d'ells no va atacar tan sols (entenent que tampoc i ha dret) al «F. C. Barcelona», [redacted]

—

Vistos els resultats obtinguts per l'«Arenas» contra el «Vigo», es el tema d'aquests dies, el proper partit que es farà el dia 18 a Madrid entre el nostre Campió i el del Nort.

Nosaltres, creiem amb que la fé, la serenitat i el *clàsic joc* no'ls hi mancarà i que fent-se una vegada mes el càrrec de lo que representen si no aplasten a son rival, al menys el titol de Campions, encara que sigui per poca diferència, que vingui amb nosaltres.

Comfiem doncs en la vostra victoria per a poguer cridar el crit de *Catalunya triomfant*.

D'ENTRENAMENT

Al camp del «C. E. de Sans», va traslladarse el primer del «Tarrasa», per veure si conseguía, com en el seu camp vence'l altre volta. El partit fou explèndit fins a les derreries, allà ahont els forasters al veure's amb 5 goals a la esquena per 2 a favor, varen retirar-se, després de fer quelcom el ridicul.

—

El diumenge dia 4 en el camp de l'«Internacional» tingué lloc un gran partit, entre el primer de dit club i el «Güell» que es presentà reforçat amb elements de primera categoria, entre ells el gran Massana, amb tot i aixó obtingué la victòria l'«Inter» per 3 a 1.

—

El dia 11 el primer equip de l'«Inter» se traslladà a Sant Baudili de Llobregat a jogar amb el "Samboyano" (segón partit de l'hermosa copa Samboyana) que després de magnifiques jogades va vencer l'«Inter» per 4 a 1.

—

En el camp de l'«Inter» jogaren l'«Internacional» (reserva) contra el primer del «Barcino», que sens treball i dominant sempre, obtingué la victòria l'«Inter» per 4 a 0.

—

En el camp del "Centre" a les 3 de la tarda, jogaren els primers infantils de dit "Centre" i de l'"Internacional", obtenint un altra gran victòria als internacionals que venceren per 5 a 0.

—

El "Barcelona" va jugar al seu camp amb el "Badalona", no sabem si per a acabar d'entrenar-se ó perque el públic amb sos aplausos ratifiqués una vegada més la voluntat i la confiança que amb ells te posada.

El partit fou més aviat ensopit, que interessant, doncs a no ser pel gol que va fer l'Alcántara a la segona part, hauría cregut que no més havien jugat per compromís.

—

El 25 del que cursem el «C. E. Sans» prepara com a festa pel quart aniversari de la fundació del Club, un gran partit, entre son primer equip i el primer del "Barcelona". Creiem serà una tarda d'ovacions en primer lloc (cas de resultà Campió el Barcelona) per demostrà l'agraïment als blau-grana per haver defençat Catalunya i en segon lloc per aplaudir altra volta les grans jugades que acostumen fer aquests dos equips.

Inutil es dir que es presentaran dits equips complets, ja que tenen que desfer el desempat de la "Copa Santomà".

—

Altra bon partit ens don el «Centre» el potent primer equip de "Martinenc", ahont vindrà lo proper diumenge, reforçat, amb jogadors de primera categoria.

AVIACIÓ — El raid Turin-Barcelona

Després de salvar una distància de uns 900 km. en 3 hores 45 minuts aterrisaren en el Aerodromo de la Volateria els notables aviadors Josep Grassa i Mario Stoppani, considerat aquest com el millor aviador acrobata de Italia.

Stoppani per donà una prova de consideració i afecte a nostre gran Barcelona, volà el dimars a la tarda durant una hora i minuts per sobre l'estatua del malaguanyat Rius i Taulet i altres punts notables de la Ciutat.

Lo que va fer el gran *aucell* Italià va ser realmeut prodigiós lo que ens convencé que el seu domini amb l'aparell es absolut.

Viratjes ràpits, voltes de campana, descens magistrals en posició verticai i de costat. vols amb l'aparell al revés, es a dir, va fer lo que nosaltres mai hauriem dit, que amb un aparell un hom pogués fer les cabrioles que ell ens demostra. I tot això en certs moments ho feu tan a prop nostre, que fins al punt de veurer's el motor i inclús la figura del Rei de la aviació el gran Stoppani.

Cada vegada que passaba per l'estàtua el públic ovacionaba (tant homes com dones) al «hom-aucell» corresponent aquest tirant ramells de flors.

En fi fou ahir una gran tarda d'emoció per part de tots els que presenciàrem lo ja explicat i un altre gran triomf per En Mari Stoppani i per la casa Ansaldo i C.ª.

QUADRET

Dintre una rònega cambra
on el sol mai hi campeja
i el fred cru hi entra a tot'hora,
jau al llit, una velleta.
Gemega la pobra dona
i entre el plor, se sent que resa
en tant baix, baixet, desgrana
aquesta terrible queixa:
«De cinc fills, jo quedo sola;
cap d'ells a mon llit me vetlla;
que soc pobra bé sabeu
i no clouran mes parpelles,
mes tu, Deu, que ets sant i noble
te prego que mai els deixis;
jo els perdono i compadeixo;
fes, que com jo mai se vegin.»
Son cap, cau en la penombra;
el *tic-tac* del cor se trenca.
. . . . . .
Un rejolí de llum blanca
ha entrat per una finestra.

EMILI GRAELLS CASTELLS

POLITIQUERIES

Al carrer de Sant Pau, cantonada al de Sant Ramón enclavats l'un i l'altre en el districte quint municipal, hi ha una taverna d'aqueixes que ara en diuen «Bar» l'amo de la qual, sens dubte molt aprofitador, devia pensar que era llàstima que l'acera on dona la seva porta del segon de dits carrers no servis més que per a tranzitar els transeuns i encara amb feina per lo estreta que es; i degué dir: aqui hi cabrien algunes taules i cadires... doncs ja hi son. Lo que si abans s'hi passaba justament avui s'hi pot passar ample... si es va per on circulen els cavalls i els carros. I, creieu que es d'un efecte espaterrant veure que mentre la gent que corra a son treball ha d'anar pel mig del carrer, s'esplaien els bevedors assidus del establiment, alguns de ells, d'aquestos que no s'els veu mai treballant en lloc i si assistir a tota mena de diversions legalment tolerades però a conciència intolerables.

Mirant això, hem recordat un mitin donat a la «Gran Penya» per en Mir i Miró, en Callen, en Companys i altres, tots ells actuals concellers de la Ciutat. Allí ens parlaren de neta administració de pura justicia... Quines ganes de riure! Si bé ès cert que també varen parlar de llibertat, i aquesta, a la seva manera ja se sab que consisteix en fer i deixar fer lo que a ells dongui la reial gana per més republicans que siguin, per més catalanistes que es diguin.

Ulleds, Durans, Mirós, Iglesias, Roviras, Callens. Sempre els mateixos i sempre lo mateix! I els electors, tornem-hi que no ha estat rés.

—

En Morales Pareja va presentar la dimissió d'alcalde per motiu de incompatibilitat de papers entre els regidors. Quant va ésser acceptada la dimissió, els que estaven d'acord amb ell i els que no ho estaven, tots trobaren que el dimitit era tan bó, tan intel·ligent i tan franc, que el consideraven poc menys que insustituible; gaire-bé el ploraven. Llàgrimes de..... concejal.

—

Als empleats municipals no se'ls pot augmentar el sou; els consums ni les cédules no es poden rebaixar i tampoc es pot votar a cāla Ciutat quantitats destinades a beneficència. Però es poden votar i es voten mils pessetes per fets que, d'haver-se repartit a temps i degudament aquelles, no haurien tingut cas.

—

La Premsa en ressenyar les recaudacions amb motiu de les festes de «La Flor» de «Cruz Roja», etz., etz. acostuma a venir a dir: Els concurrents arreu respongueren generosament al clam de Caritat, i si volgués ésser sincers diría: El transeunts van correspondre a la atractiu de les dones; i això, tots sabem que n'és Caritat ni ho ha sigut mai. En tot cas, es sols elfruit de la coqueteria més o menys aceptable.

—

No obstant les denúncies fetes públiques en *El Diluvi* per nostre simpàtic company En Rafel Pagan, continúen venent-se a la Rambla ocells rascats del caparró i amb una cresta de baieta enganxada amb aiguacuit o una altre substància per l'istil, que's moren pocs dies després d'haver enganyat als compradors que es deuen creure que adquireixen exemplars d'una nova raça de «pericos». No estaria millor que an aqueixos negociants criminals els col·loquessin una camisa de força i els engaviessin en la Model?

—

Ens enterem per l'Alcalde de Barri de que encara hi ha representació del carrer d'Andalucia a l'Ajuntament de Barcelona; però es una representació que te d'esperar massa dels presupostos per arreglà la font de dit carrer, i quina cosa hauria d'ésser desseguida.

Per tenir una representació aixi tan se valdria que no hi fos.

CORRESPONDÈNCIA

A. Pujol.: Dispensi si no l'hi contestem fins ara. El seu treball no s'ha publicat per causa de la censura. I, pel que's veu, aquesta regnarà perpetuament.—J. A. D.: Rebuda la seva lletra. Mil mercés i disposi també.—A. R.: Es bastant incorrecte.—N. J.: Senfim no poguer-li admetre el treball, perque Donya Anastàsia ens en faixaria més de la meitat. —P. C. G.: No va.

Imprenta d'Ignocent Porcar, Carrer de Sans, 9, Telf. H. 594 - Barcelona